

Virserums hembygdsblad 6/20

Elon Strömbäcks symaskinsförsäljning

När Elon Strömbäck firade sitt 25-årsjubileum som symaskinsförsäljare konstaterade tidningarna att det var tack vare en energisk och munvig försäljare som de flesta hushållen i Virserum ägde en symaskin.

Det var depressionen och de få arbetstillfällena i början av 30talet som förde in Elon Strömbäck på symaskinsbanan. En symaskin på 30-talet kostade omkring 320 kr och på den tiden var det en svindlande hög summa jämfört med vad man fick för sina landsortsprodukter vid försäljning. Man fick då köpa symaskinen på avbetalningen och de månatliga avbetalningarna fick Elon Strömbäck själv kassera in vid besök i hemmen.

I takt med att försäljningen ökade uppstod också behov av att byta ut en symaskin mot nyare modeller och Elon Strömbäck fick ta den gamla maskinen i utbyte. Det blev med tiden ett ansevärt antal och därför tog han kontakt med en missionär som arbetade i Portugal och där hade man inga symaskiner. Så många portugiser kom att sy på maskiner som hade sålts av Elon Strömbäck.

Till en början fick Elon Strömbäck använda cykeln för sin försäljning. Med katalogen i fickan och försäljningsargumenten i huvudet besökte han hushållen i tio kyrksocknar. Så småningom inköptes dock en bil för dessa försäljningsresor. Men under krigsåren med dess ransonering var det svårt att kunna köpa tillräckligt med bensin. Han bad därför

om extra tilldelning, men detta avstyrktes av landsfiskalen som ansågs att han på mycket enklare sätt skulle kunna sköta försäljningen med en kombination av järnväg, busslinjer och velociped.

Men Elon Strömbäck sålde även livförsäkringar åt Trygg Fylgia. Det var hans far Emil Strömbäck som 1918 hade börjat sälja försäkringar och när fadern dog 1935 tog Elon Strömbäck över även denna verksamhet. Och 1965 tilldelades Elon Strömbäck Patriotiska sällskapets guldmedalj för 30-årig väl vitsordad tjänst hos försäkringsbolaget.

Teater i Virserum

Teaterintresset i Virserum har gamla anor. Ett första amatörsällskap bilades redan 1902 och uppförde under flera år olika s.k. folklustspel. Under 1910 bildades en särskild teaterklubb med anknytning till NTO:s ungdomsförening. Nu började också olika teatersällskap att besöka Virserum. Eugen Norbys teatersällskap var 1912 en hel vecka i Virserum och gav föreställningar varje kväll och samma år byggdes en helt ny scen i det gamla Ordenshuset. I början av 1930-talet bildades teatersällskapet Tiljan som en del av Logen Ledstjärnan i Virserum.

Men amatörsällskapens verksamhet upphörde så småningom och sedan Riksteatern bildats 1933 kom en del gästspel därifrån. Hösten 1946 kom en representant för Riksteatern på besök i Virserum och detta ledde till att Virserums teaterförening bildades av Idrottsplatsföreningen, ABF och NTO. Dess förste föreståndare blev handelsföreståndaren Eric Svensson. Kommande vår var det dags för det första besöket av Riksteatern då Benetskys operett "Min syster och jag" stod på programmet. Tidningarna skrev bl. a. att romantiken i första akten var förtrollande och scenerna var späckade med roande repliker som rev ner applåder inför öppen ridå.

Premiären ägde rum i Hagalokalen och under flera år var det den "fasta" teaterscenen. Så småningom blev NTO ensam om att ansvara för teaterbesöken och föreställningarna flyttades då till Ordenshuset. Detta hade byggts om 1953 och hade en större scen som gjorde det möjligt att ta emot större uppsättningar.

Men under 1960-talet minskade teaterintresset och annandag påsk 1967 gavs den sista föreställningen. Det blev en miniatyroperett "Två små fåglar på en gren" där Margareta Sjödin och Göte Max sjöng. Till den är föreställningen kom endast 50 personer. NTO hade då förlorat många tusen kr de senaste åren på dåligt besökta föreställningar. Detta trots att allt lokalt arbete (scenbyggnad etc) utförts helt ideellt.

Det kan tilläggas att konstnären Gösta Lindell Kjell 1961-62 regisserade den pjäs han skrivit om Dackefejden och som uppfördes två somrar i Hembygdsparken. En modernisering av detta manus gavs för några år sedan på Strömsholmen i Virserum.

Folktandvårdens tillkomst

Folktandvårdens utbyggnad i Sverige tog fart under 1930-talet. Det återspeglas också i Virserum, där kommunalfullmäktige 1930 tog det första beslutet om tandvård för obemedlade barn inom kommunen. Då anslogs nämligen 100 kr i bidrag till Röda Korsets distrikt i Kalmar län. Villkoret var att föreningen anslog samma summa. Några år senare hade dock verksamheten utökats och två privatpraktiserande tandläkare hade bosatt sig i Virserum. År 1937 uppgick kommunens kostnader till 3750 kr. Det räckte till fri tandvård för alla barn i klass 1 och 2. För barn i klass 6 bekostade kommunen halva summan.

Tandvården sköttes av två privatpraktiserande tandläkare, Erik Larsson och Lizzie Thorén. Redan år 1939 övertog dock Ivar Lindahl den mottagning som drivits av Erik Larsson. Ivar Lindahl, som var bördig från Åseda, kom att stanna i Virserum fram till sin pensionering.

Frågan om inrättande av folktandvårdskliniker aktualiserades under 1939 då Kalmar läns norra landsting beslutade att inrätta sju kliniker. En av dessa föreslogs ligga i Virserum och skulle betjäna, förutom Virserum, även invånarna i Tveta, Järeda och Vrånganäs skolrote.

Sedan Medicinalstyrelsen godkänt landstingets beslut godkände höstlandstinget 1940 inrättande av en klinik i Virserum. Villkoret var dock att Virserums kommun gratis tillhandahöll lämplig lokal för kliniken och bidrog med 1.500 kr till dess inredning. Kommunfullmäktige godtog dess villkor och från 1941 fanns det alltså en folktandvårdsklinik i Virserum.

Kravet på en lämplig lokal löstes på så sätt att vinden i Realskolan fick disponeras av Folktandvården. Till distriktstandläkare i Virserum utsågs i november 1941 Bertil Olsson, man han lämnade tjänsten efter bara några månader då han inte lyckades erhålla någon bostad. Det skulle sedan dröja ett par år innan en ny tandläkare till Folktandvården kunde rekryteras och under tiden var det Lizzie Thorén som ansvarade för skolbarnens tandvård. Men 1944 kunde kommunen hyra en lägenhet på tre rum och kök i handlanden Arne Danielssons nyuppförda fastighet.

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING

Bli medlem genom att betala in 100 kr på bg 5241-0263.